

GRAU D'ARQUEOLOGIA

Història de la Mediterrània a l'Antiguitat

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Història de la Mediterrània a l'Antiguitat
Codi	100389
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	Segon curs, 1r semestre
Horari	<i>DI. – Dm. 15 – 16.30 / Dt. 10.00-14.30 (Pràctiques)</i>
Lloc on s'imparteix	<i>Facultat de Filosofia i Lletres (l'aula apareixerà als horaris)</i>
Llengües	Català

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Isaías Arrayás
Departament	CC. de l'Antiguitat i l'Edat Mitjana
Universitat/Institució	UAB
Despatx	B7-153
Telèfon (*)	935811286
e-mail	Isaias.Arrayas@uab.cat
Horari d'atenció	

2. Equip docent

Nom professor/a	Isaías Arrayás / Roger Riera
Departament	CC. Antiguitat
Universitat/Institució	UAB
Despatx	B7-153
Telèfon (*)	935811286
e-mail	Isaias.Arrayas@uab.cat; Roger.Riera@uab.cat
Horari de tutories	

(Afegeix tants camps com sigui necessari)
(*) camps optatius

3.- Prerequisits

Nocions bàsiques d'Història Antiga.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

L'objectiu de l'assignatura es analitzar les principals estructures polítiques, socials i econòmiques de les civilitzacions mediterrànies durant l'Antiguitat. Ens centrarem en el context mediterrani del I mil·lenni a.C., incidint en els móns grec i romà, però també en l'impacte de l'influència i domini d'aquests sobre àrees perifèriques com la Península Ibèrica, afectada intensament pel fenomen colonitzador grec i la romanització. Per assolir els nostre objectius serà important familiaritzar-se amb les fonts primàries disponibles, que caldrà relacionar amb les interpretacions històriques. En acabar el curs l'alumne ha de demostrar.

- 1- Haver assolit els continguts expressats en el temari i identificar qualsevol dels seus punts en el context que li correspon.
- 2- Ser capaç d'analitzar, processar i interpretar qualsevol mena de material addicional (textos, mapes, taules, gràfics) d'acord amb els continguts del temari i situar-lo en el marc corresponent.
- 3- Demostrar haver fet unes lectures mínimes exigides (llibres i/o capítols especialment indicats i/o articles recomanats).
- 4- Saber identificar i distingir els diversos procediments emprats pels grups de poder en la captura del treball dels dominats (treball esclau, relacions de dependència, impost estatal en les seves diverses modalitats, etc.) treballats en el temari.
- 5- Haver assolit un coneixement integral i global de la matèria mitjançant l'articulació i la relació existent entre els diferents punts en que es divideix el temari.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència específica	
Resultats d'aprenentatge	
Competència específica	
Resultats d'aprenentatge	
Competència específica	
Resultats d'aprenentatge	
Competència específica	
Resultats d'aprenentatge	
Competències transversals	

6.- Continguts de l'assignatura

Temari fonamental

- 1: **Presentació de l'assignatura.**
- 2: **Introducció al context físic.**
- 3: **Introducció al context humà.**
- 4: **La Mediterrània l'endemà de la Crisi del 1200 a.C.**
Els Estats de la Edat del Ferro al Llevant Mediterrani.
- 5: **Protohistòria a les tres penínsules mediterrànies.**
- 6: **Els etruscos.**
- 7: **La globalització de la Mediterrània. Els fenicis.**
Impacte de les colonitzacions sobre el món indígena. El cas hispànic.
- 8: **La globalització de la Mediterrània. Els grecs.**
- 9: **Impacte de les colonitzacions sobre el món indígena. El cas hispànic.**
- 10: **El món púnic. Cartago**
- 11: **Cap a una Mediterrània unida. La República romana.**
- 12: **Roma i la conquesta de la Mediterrània.**
- 13: **August i la reorganització de l'Imperi romà.**
- 14: **El Baix Imperi romà.**
- 15: **La disgregació de la Mediterrània?**

7.- Metodologia docent i activitats formatives

- Assistència a classes teòriques dirigides pel professor.
- Lectura comprensiva de textos i interpretació de cartografies, gràfics, taules i documents arqueològics.
- Realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics.
- Preparació i realització de presentacions orals.

- Estudi personal.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
DIRIGIDES			
Classes teòriques	Classes magistrals amb suport TIC i debat en gran grup	20%	
Presentació pública de treballs	Presentacions individuals i ronda de valoracions	5%	
Seminaris	Introducció de la sessió, presentació del text, valoració i discussió crítica col·lectiva	5%	
Estudi i discussió de fonts documentals i arqueològiques	Introducció de la sessió, presentació de la font, valoració i discussió crítica col·lectiva	5%	
SUPERVISADES			
Tutories	Individuals o en grups reduïts	5%	
Realització d'exercicis pautats d'aprenentatge	Individuals o en grups reduïts	5%	
AUTÒNOMES			
Cerca de documentació	Definició de paraules clau i estratègies de recerca i bases de dades bibliogràfiques	10%	
Lectura de textos	Lectura comprensiva de textos	10%	
Redacció de treball	Recensions, assajos bibliogràfics (individuals o en grup) a partir d'una guia per la seva realització	20%	
Estudi	Realització d'esquemes, mapes conceptuais i resums	10%	
Avaluació	Proves escrites	5%	

8.- Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà a partir de 2 notes:

- **EXAMEN:** Es realitzarà en horari de classe (90 min.) i consistirà en:
 - a) Desenvolupar un tema, a escollir entre dues opcions (50% de la nota).
 - b) Comentari d'un document literari o arqueològic (50% de la nota).
- **AVALUACIÓ CONTÍNUA:** Es proposaran 3 activitats pràctiques de les quals caldrà lliurar un breu comentari per escrit. Les pràctiques són obligatòries, necessàries per a presentar-se a l'examen. En cas de suspendre un dels exercicis, caldrà recuperar-lo durant el període de reevaluació del gener.

Procediment	Criteris d' avaluació	%
Examen	Desenvolupament d'un tema (a escollir entre dues opcions) i comentari d'un document literari, epigràfic o arqueològic.	50
Avaluació Contínua	Realització satisfactòria i lliurament per escrit de les activitats pràctiques.	50

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

--	--	--

9- Bibliografia i enllaços web

- AUBET, M.E., *Tiro y las colonias fenicias de Occidente* (3a ed. ampliada), Ed. Bellaterra, Barcelona 2009.
- DICKINSON, O., *El Egeo, de la Edad del Bronce a la Edad del Hierro*, Ed. Bellaterra, Barcelona 2010.
- GRACIA, F., MUNILLA, G., *Protohistoria: pueblos y culturas en el Mediterráneo entre los siglos XIV y II a.C.*, Universitat de Barcelona, Barcelona 2004.
- GRIMAL, P., *La formación del Imperio romano*, Siglo XXI, Madrid 1990.
- GÓMEZ ESPELOSÍN, F.J., *Historia de Grecia Antigua*, Akal Textos, Madrid 1995.
- GRAS, M., *El Mediterráneo arcaico*, Alderabán, Madrid, 1999.
- HUMBERT, M., *Institutions politiques et sociales de l'Antiquité*, Précis Dalloz, París 1986.
- KARAGEORGHIS, V., *Chipre, encrucijada del Mediterráneo Oriental 1600-500 a.C.*, Bellaterra, Barcelona 2004.
- LOPEZ BARJA, P., *Historia de Roma*, Akal Textos, Madrid 2004.
- NICOLET, C., *Roma y la conquista del mundo mediterráneo, 264-27 a. de J.C.* (2 vols), Labor, Barcelona 1982.
- REDFORD, D.B., *Egypt, Canaan and Israel in Ancient Times*, Princeton University Press, Princeton 1992.
- ROLDÁN HERVÁS, J.M., *Citerior y Ulterior*, Istmo, Madrid 2001.
- PLÁCIDO, D., ALVAR, J., GONZÁLEZ WAGNER, C., *La formación de los estados en el Mediterráneo occidental*, Síntesis, Madrid 1991.
- POTER, D.S. (ed.), *A companion to the Roman Empire*, Blackwell, Oxford, 2006.
- OSBORNE, R., *La formación de Grecia, 1200 – 479 a.C.*, Crítica, Barcelona, 1998.

10.- Programació de l'assignatura

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

ACTIVITATS D'APRENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE
			.	
			.	

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE